

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มีวิธีการวิจัย แบ่งเป็น 3 วิธีหลักคือ

1. วิเคราะห์บริบทในยุคสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม
2. วิเคราะห์บทละครจากเอกสารและการสัมภาษณ์
3. วิเคราะห์ค่านิยมหลักโดยจัดกลุ่มข้อความที่เอ่ยถึงสถาบัน โดยใช้วิธี Cluster Analysis ผสมกับการหาค่าความถี่

1. วิเคราะห์บริบทในยุคสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม

การวิเคราะห์บริบทนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงสภาพแวดล้อมในการสื่อสารขณะนั้น ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผลการวิจัยถูกต้องแม่นยำมากขึ้น โดยบทบาทของหลวงวิจิตรวาทการในฐานะเป็น "คนของรัฐบาล" ผู้รับนโยบายจากผู้นำ และทำหน้าที่ส่งสารจากผู้นำสู่ประชาชนในรูปแบบละคร

2. วิเคราะห์บทละครจากเอกสารและการสัมภาษณ์

เนื่องจากผลงานด้านการละครของหลวงวิจิตรวาทการมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อเป็นการจำกัดกลุ่มเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงเลือกเฉพาะบทละครที่ใช้เวลาในการแสดงประมาณ 3 ชั่วโมง จำนวนทั้งสิ้น 24 เรื่อง จากนั้นจึงนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้คัดเลือกออกมาเพียง 5 เรื่อง และนำบทละครห้าเรื่องนั้นมาวิเคราะห์โดยละเอียดต่อไป ผู้ทรงคุณวุฒิที่จะทำการคัดเลือกบทละคร ได้แก่

1. ดร.แกมสุข นุ่มนนท์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. ผศ.ประจักษ์รัตน์ บุรณมาตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. คุณวิจิตรา รังสิยานนท์ บุตรีหลวงวิจิตรวาทการ
4. อ.วาสนา บุญสม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
5. ดร.กุสุมา เฟรนส์กี สตาลิ่ง คณะศิลปศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์

จากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคัดเลือกบทละครยอดนิยมทั้ง 5 ท่าน ผู้วิจัยจะได้ใช้เทคนิคการแนะนำต่อ (snowball technique) เพื่อทราบถึงรายชื่อผู้ที่เคยชมละครหรือติดตามงานละครของหลวงวิจิตรวาทการท่านอื่นๆ เพื่อจะได้ไปสัมภาษณ์เก็บข้อมูลต่อไป โดยในขั้นแรกนี้ตั้งเป้าหมายไว้ที่จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ 3 กลุ่ม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 นักวิชาการ 5 ท่าน

กลุ่มที่ 2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานละครของหลวงวิจิตรวาทการ (เช่นนักแสดง/หรือผู้จัดละครในยุคหลัง) 3 ท่าน

กลุ่มที่ 3 ประชาชนทั่วไป 5 ท่าน

3. นำมาวิเคราะห์สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร

4. สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายถึงความประทับใจและความคิดเห็นที่มีต่อบทละครของหลวงวิจิตรวาทการในแง่ของความสัมฤทธิ์ผลในการโน้มน้าวใจ

แหล่งค้นคว้าข้อมูล

1. สำนักหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. หอสมุดแห่งชาติ

รายชื่อละครขนาดยาว 24 เรื่อง

1. เลือดสุพรรณ	แต่งและแสดง	พ.ศ. 2479
2. ราชมนู	แต่งและแสดง	พ.ศ. 2479
3. พระเจ้ากรุงธนฯ	แต่งและแสดง	พ.ศ. 2480
4. คีกกลาง	แต่งและแสดง	พ.ศ. 2480
5. เจ้าหญิงแสนหวี	แต่งและแสดง	พ.ศ. 2481
6. มหาเทวี	แต่งและแสดง	พ.ศ. 2481
7. เบญจเพส	แต่งและแสดง	พ.ศ. 2481
8. น่านเจ้า	แต่งและแสดง	พ.ศ. 2482
9. อนุสาวรีย์ไทย	แต่งและแสดง	พ.ศ. 2482
10. พ่อขุนผาเมือง	แต่งและแสดง	พ.ศ. 2483

11. ดาบแสนเมือง	แต่งเสร็จวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ.2483 แสดงทางโทรทัศน์วันที่ 30 มิถุนายน 2502
12. ชนະมาร	แต่งและแสดง พ.ศ.2490
13. เจ้าหญิงกรรณิการ์	แต่งและแสดง พ.ศ. 2490
14. สีหราชเดโช	แต่งและแสดง พ.ศ.2490
15. ตายดาบหน้า	แต่งและแสดง พ.ศ. 2490
16. ลานเลือด-ลานรัก	แต่งเสร็จวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2490 ซ้อมใหญ่เวลาบ่าย วันที่ 29 สิงหาคม 2490 และแสดงแก่ประชาชนในวันเดียวกัน โดยแสดงทาง โทรทัศน์ วันที่ 24 มิถุนายน 2503
17. เพชรรัตน์-พัชรา	แต่งเสร็จวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2490 รื้อทำใหม่วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2490
18. เรื่องภิกษเนตร (แปลงเป็นลูกพระคณศร์)	แต่งและแสดง พ.ศ.2491
19. ครุฑดำ	แต่งและแสดง วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ.2491
20. ไชยชีวิต	แต่งและแสดง วันศุกร์ที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2491
21. อานุกาพพ่อบุญรามคำแหง	แต่งและแสดง พ.ศ.2497
22. อานุกาพแห่งความเสียสละ	แต่งและแสดง พ.ศ. 2498
23. อานุกาพแห่งความรัก	แต่งและแสดง พ.ศ.2499
24. อานุกาพแห่งศีลสัตย์	แต่งและแสดง 19 พฤษภาคม พ.ศ.2500

จากผลการจัดอันดับละคร 5 เรื่องซึ่งได้รับความนิยมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้ละครที่จะนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. เลือดสุพรรณ
2. ราชมณู
3. เจ้าหญิงแสนหวี
4. น่านเจ้า
5. อานุกาพพ่อบุญรามคำแหง